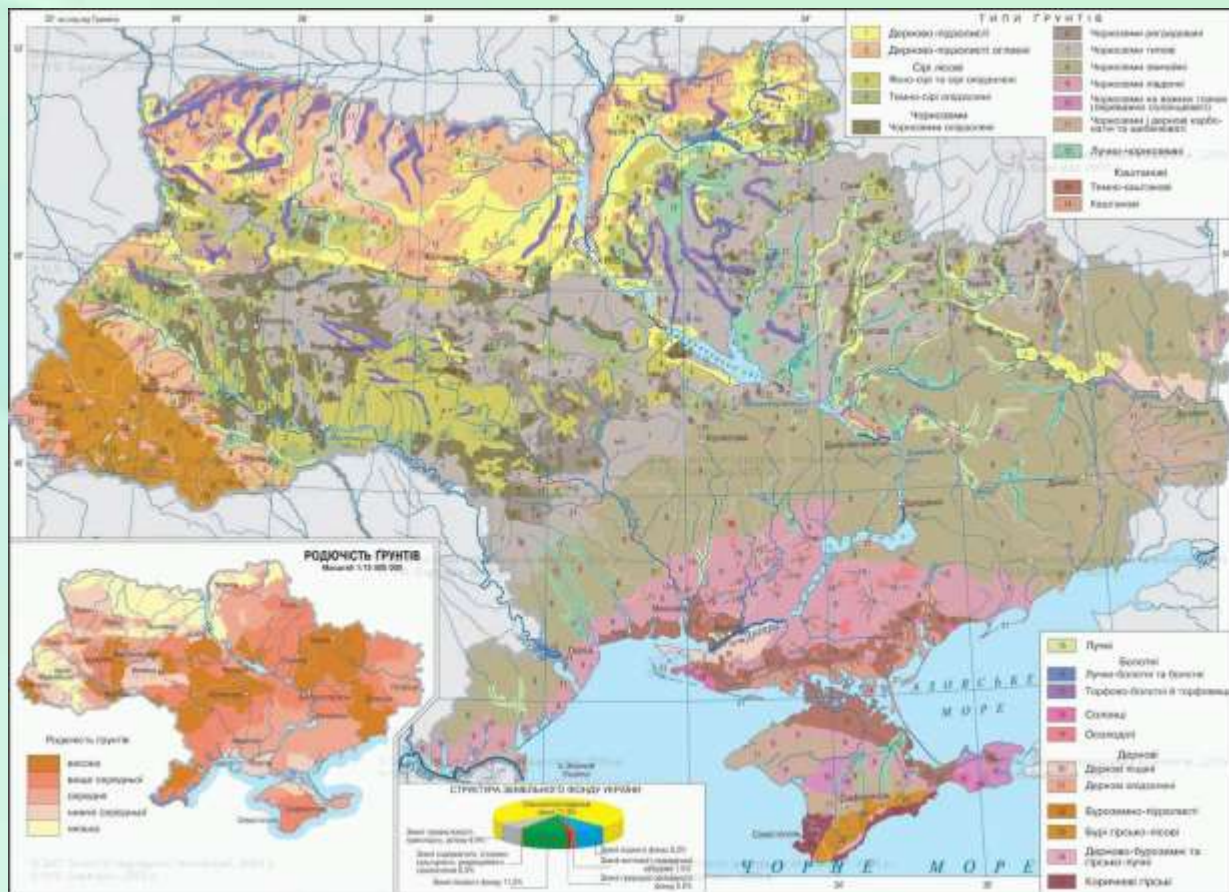


Карта ґрунтів ґрунти України



Пригадайте



1. Чому ґрунт «особливе тіло природи»?
2. Від чого залежить родючість ґрунту?
3. Чому гумус має темне забарвлення?

Нові терміни до скарбнички знань



ґрунт

ґрунтовий покрив

карта ґрунтів

– ҐРУНТ

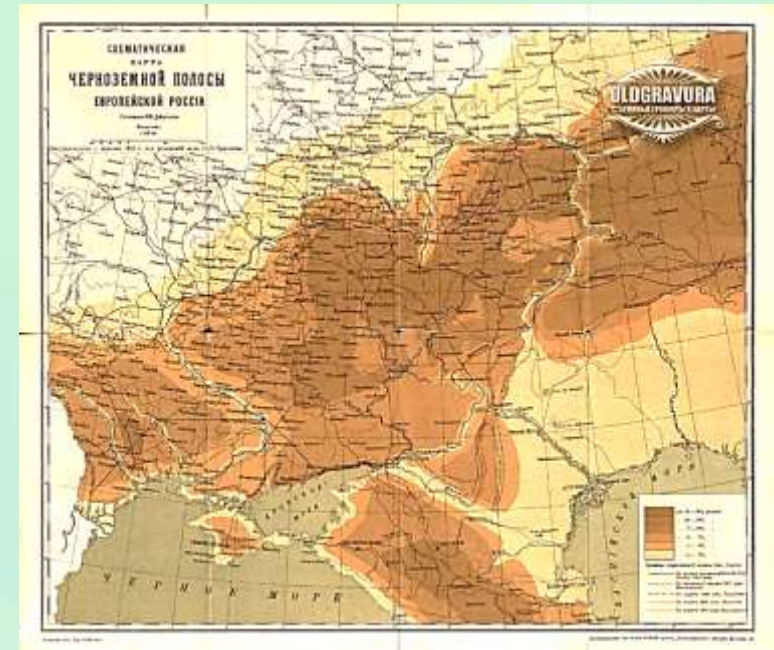
– це верхній пухкий родючий шар землі

Ґрунтознавство

— наука, що вивчає ґрунти, їхнє походження, розвиток, склад, властивості, закономірності поширення, формування, родючість, їхнє раціональне використання.



Фундатором
ґрунтознавства є
видатний учений,
професор
**Василь Васильович
Докучаєв**



Карта чорноземів
(В.В. Докучаєв)

Властивості ґрунтів

Основні властивості ґрунтів

Родючість

— здатність
забезпечувати
рослини
необхідними для
розвитку
мінеральними
речовинами

Водопроникність

— здатність ґрунту
пропускати певну
кількість води з
верхніх у нижні
яруси за певний
проміжок часу

Повітропроникність

— здатність ґрунту
пропускати крізь себе
повітря

Склад ґрунту



Утворення ґрунтів

I. Фізичні процеси

вивітрювання



II. Біологічні процеси

*розкладання
(гниття) органічних
решток до гумусу*



III. Хімічні процеси

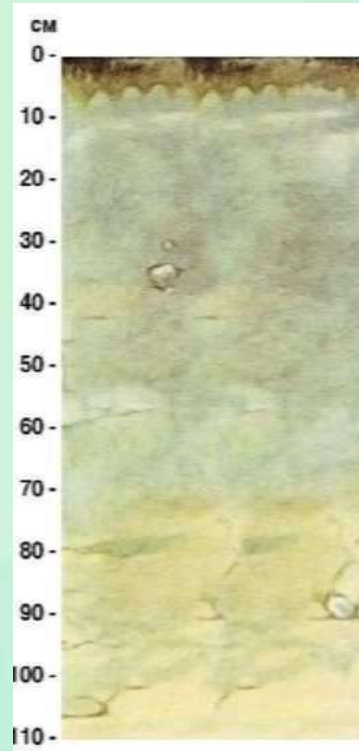
*розкладання гумусу до
мінеральних солей → роз-
чинення солей у воді та
відкладання в ґрунті*



Ґрунтоутворення – процес довготривалий

➤ **Товщина ґрунту на різних ділянках земної поверхні неоднакова — від кількох сантиметрів до 10 метрів**

ПОМІРКУЙ, ЧОМУ ТАК?



Тундрово-глеєвий ґрунт
(потужність до 10 см)



Чорноземи глибокі
(потужність до 120 см)

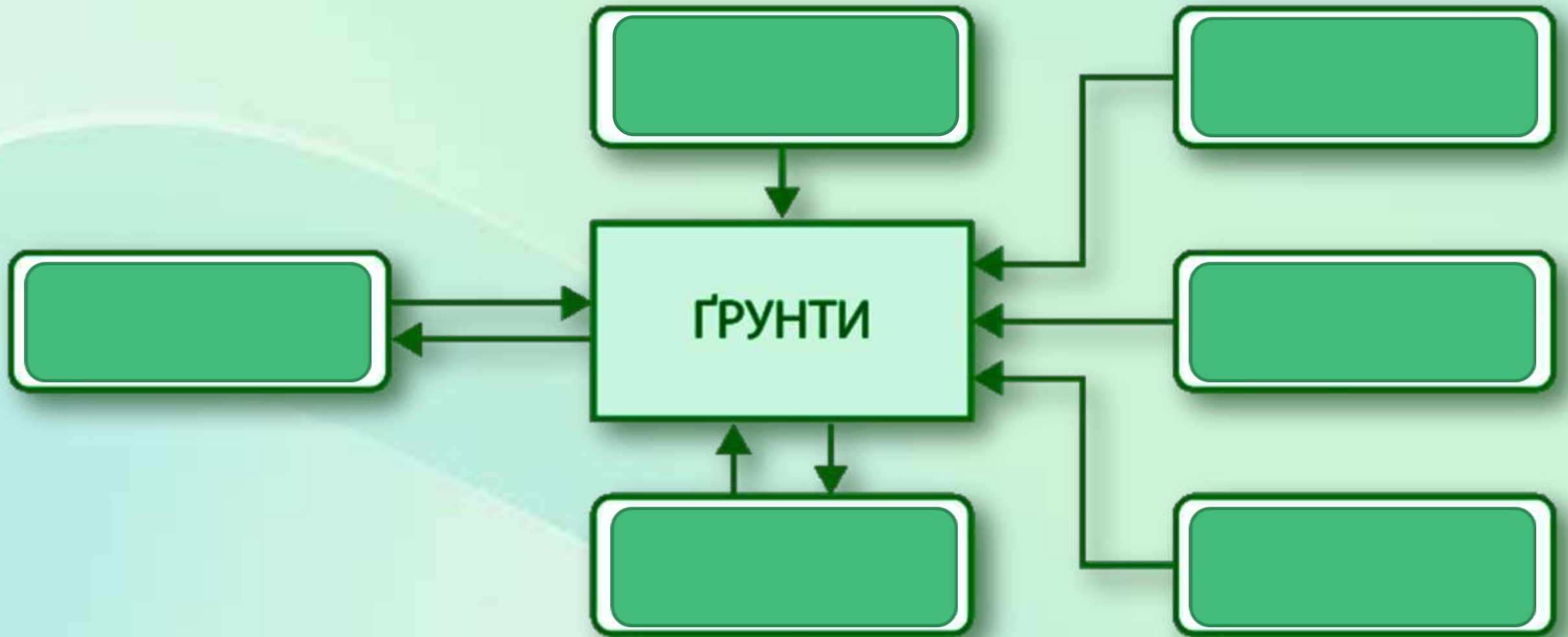
Утворюються ґрунти дуже **повільно**:

- шар ґрунту завтовшки **1 см** залежно від природних умов формується **від 50 до 200 років**
- на утворення шару ґрунту в **1 м** природа витрачає **10 тис. років!**

- **Перегній (гумус)** — основна ознака ґрунту
- **Родючість ґрунту** — це здатність забезпечувати рослини поживними речовинами
- **Потужність гумусового шару** вимірюють зазвичай у **сантиметрах**, а **вміст гумусу** позначають у відсотках (%)
- **Сукупність ґрунтів, що вкривають земну поверхню, формує її ґрунтовий покрив**



Чинники ґрунтоутворення



Лише в Україні, за різними джерелами виділяють від 750 до 1200 різновидів ґрунтів

<https://www.youtube.com/watch?v=F-gK6z-kNiQ>

Масштаб 1:9 000 000

Грунти рівнинних територій

1 Дерново піщані	11 Чорноземі зліті солончакові
2 Дерново піщані	12 Луго-чорноземні
3 Дерново-карбовані	13 Темно-каштанові
4 Бурі піщані	14 Темно-каштанові солончакові
5 Сірі піщані	15 Каштанові солончакові
6 Чорноземі типові (високі степи)	16 Луго-каштанові
7 Чорноземі опідзолені	17 Болотно-торф'яні
8 Чорноземі залужені	18 Алізівалені
9 Чорноземі південні	
10 Чорноземі залужено-карбовані	

Грунти гірських територій

19 Бурі гірсько-піщані
20 Буроземні гірські
21 Баричеві гірські

Солоні

Солончі

КАРТОГРАФІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

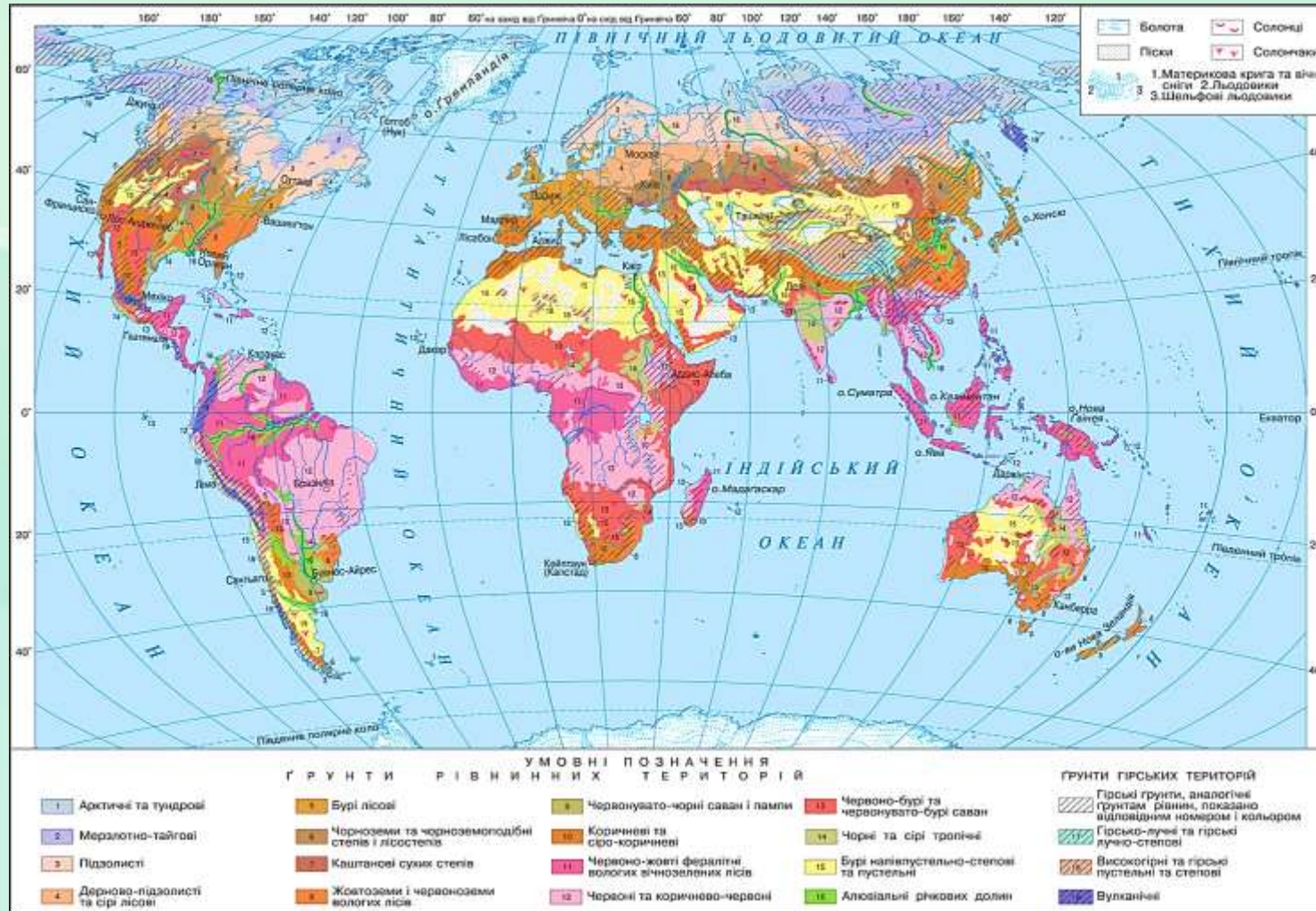
1. Розгляньте картосхему ґрунтів України, стор 214, мал. 189.
2. Назвіть послідовно з півночі на південь основні типи ґрунтів, що сформувалися на рівнинній частині України.
3. Заповніть таблицю:

Тип ґрунту	Область України
Дерново-підзолисті	
Сірі лісові	
Чорноземи: А) опідзолені і типові Б) звичайні В) південні	
Каштанові	



4. Чому відбувається зміна ґрунтів з півночі на південь?

Особливості поширення ґрунтів



- Ґрунти закономірно змінюються відповідно до зміни клімату та рослинності:
 - на рівнинах – від екватора до полюсів
 - в горах – з висотою

Значення ґрунтів

умова існування і розвитку життя на Землі

є життєвим простором, притулком, опорою і джерелом живлення організмів

регулює біосферні процеси → визначає чисельність і поширення різних видів організмів

основний засіб отримання харчових продуктів (98 % усього раціону)

випас тварин та вирощування сільськогосподарських культур

Як діяльність людини впливає на ґрунти

призводить до збіднення і руйнування земель, знищення трав'яної рослинності

вирубівання лісів посилюють такі природні руйнівні процеси, як видування верхнього родючого шару та змивання його поверхневими водами

велику загрозу для ґрунтів становлять яри, які, наче «лишаї», роз'їдають землю

щоб уберегти родючий шар від змивання, схили потрібно орати упоперек, щоб вода не стікала поздовжніми борознами

насадження лісозахисних смуг запобігає видуванню ґрунту вітром

мінеральні добрива й отрутохімікати, які у завеликій кількості можуть забруднювати ґрунт, необхідно використовувати в міру

людей потрібно озброїти знаннями про Землю, щоб не було споживацького ставлення до її багатств, у тому числі й земельних

Охорона ґрунтів



Завдання

1. Які заходи зі збереження ґрунтів ви впізнаєте на світлинах? Для чого вони застосовуються?

Домашнє завдання

**Опрацювати конспект уроку,
виконати завдання на стор. 10, 11, 12, 16.
Читати п 52 , вчити поняття**

Фото роботи надіслати на HUMAN